

Sosiaalitieteiden näyttökokeen arviointiperusteet 2023

Tehtävä 1.1.

Kysymys 1.1.1. Määrittele käsitteet: Poliittinen polarisaatio, ideologinen poliittinen polarisaatio ja affektiivinen poliittinen polarisaatio

Vastaus: Poliittinen polarisaatio tarkoittaa poliittisten ryhmien välisen **vastakkainasettelun lisääntymistä** (1 p). Poliittinen polarisaatio voidaan jakaa ideologiseen ja affektiiviseen polarisaatioon. Ideologisella polarisaatiolla tarkoitetaan **poliittisten näkemysten etääntymistä** toisistaan, näkemysten ääripäiden vahvistumista (1 p). Affektiivisella polarisaatiolla tarkoitetaan eri (poliittisten) ryhmien välisiä **kielteisiä tunteita, epäluottamusta ja leimaamista**. (1 p)

Kysymys 1.1.2. Määrittele käsite: Ennakkoluulo

Vastaus: Ennakkoluulot ovat jonkin **ryhmän jäseniin kohdistuvia asenteita, tunteita ja käyttäytymistä** (1 p), joka **suoraan tai epäsuorasti** (1 p) ilmentää **kielteisyyttä tai vihamielisyyttä** (1 p) kyseistä ihmisryhmää kohtaan TAI

Ennakkoluulot ovat **tunnepohjaista** (1 p) **ajattelua** (1 p), jota tehdään toisista ihmisistä ja asioista **ilman riittäviä perusteita** (1 p).

Kysymys 1.1.3. Määrittele käsite: Kontaktihypoteesi

Vastaus: Kontaktihypoteesi on tutkimusnäytöstä vahvaa tukea saanut oletus, jonka mukaan **myönteinen kontakti eri ryhmien jäsenten välillä vaikuttaa myönteisesti asenteisiin toista ryhmää kohtaan** (1 p), erityisesti silloin, kun kontakti on **vapaaehtoista ja tasa-arvoista, mahdollistaa läheisen ystäväystymisen ja yhteiset tavoitteet** (väh. kaksi näistä 1 p) ja sille on laajempi ympäristön **institutionaalinen tuki** (1 p).

Tehtävä 1.2: Kaupunkien kehittäminen

Tehtävänanto

Tässä tehtävässä olet kuvitteellisen suomalaisen kunnan, Peruskunnan, kunnansihteeri. Peruskunnassa on 18000 asukasta ja se on kaikin tavoin aivan tavallinen suomalainen kunta. Tarvittavat Peruskunnan ominaisuudet voit keksiä vastaukseesi itse. Kunnanvaltuusto on kiinnostunut osallistuvasta budjetoinnista ja on pyytänyt sinua valmistelemaan aihetta esittelevän tekstin.

Sinun tehtäväsi on hyödyntää koemateriaalin kanssa jaettavaa tekstiotetta sekä kurssin kaupunkiviikon materiaaleja:

- 1) Nancy Kwak: ote esseestä How Cities Use Participatory Budgeting To Build Place. *Ote on tekstistä osoitteessa <https://nextcity.org/urbanist-news/how-cities-use-participatory-budgeting-to-build-place>.*
- 2) Häikiön ja Luhtakallion video: Lähiödemokratia
- 3) Ruoppilan video: Miksi ja miten asuinalueet erilaistuvat
- 4) Versus-podcast: Globaalina megatrendinä tunnettu segregaatio on ongelma myös Helsingissä.

Kirjoita kunnanvaltuustolle esittely, jossa

- a) kuvaat osallistuvan budjetoinnin idean keskeiset puolet ja

b) perustelet kurssimateriaalin avulla, mihin ongelmiin sitä voitaisiin Peruskunnassa käyttää ja mihin se ehkä ei auttaisi.

Vastauksen arvioinnissa keskitytään jaetun tekstiotteen ymmärtämiseen ja tiivistämiseen, kurssimateriaalien hyödyntämiseen sekä vastauksen kieliasuun ja rakenteeseen.

Arviointikriteerit

1. arvostelukriteeri: jaetun materiaalin tiivistäminen

0p: Vastauksessa ei kuvata osallistuvaa budjetointia lainkaan tai se kuvataan hyvin epäselvästi (0p).

1p: Vastauksessa kuvataan osallistuva budjetointi selkeästi

2p: Vastauksessa kuvataan osallistuva budjetointi erityisen selkeästi.

2. arvostelukriteeri: perustelu kurssin materiaaleilla (0-4p)

0p: oma perustelu puuttuu kokonaan tai ei liity kurssin materiaaleihin

1p: Oma esimerkki on perusteltu, mutta työkalut hyödyntävät kurssin materiaaleja vain ohuesti tai perustelujen kuvaus on vaikeasti ymmärrettävä.

2p: Oma esimerkki on perusteltu hyvin. Hyvissä perusteluissa on selkeästi löydetty jokin perusteleva työkalu(t), käsite tai teoria kurssin materiaaleista, kuvattu tämä työkalu ymmärrettävästi ja tiivisti mutta olennaiseen keskittyen, ja selitetty lukijalle miten itse keksitty palvelu liittyy juuri tähän työkaluun/työkaluihin.

3p: Oma esimerkki on perusteltu kiitettävästi. Kiitettävissä perusteluissa täyttyvät hyvän perustelun piirteet, mutta työkalun/työkalujen kuvaus tai sen yhdistäminen palveluun on tehty erityisen selkeästi ja kurssimateriaaleja hyödyntäen.

4p: Oma esimerkki on perusteltu erinomaisesti. Erinomaisissa perusteluissa täyttyvät hyvän perustelun piirteet, mutta sekä työkalun/työkalujen kuvaus tai sen yhdistäminen palveluun on tehty erityisen selkeästi ja kurssimateriaaleja hyödyntäen.

3. Arvostelukriteeri: Tekstin jäsentely, selkeys ja oikeakielisyys (0-3 p)

0p: Selkeitä, isoja puutteita

1p: Hyvä

2p: Kiitettävä

3p: Erinomainen

Tehtävä 2.1. Digitaaliset terveystalot

Tehtävänanto

Lahelman ja Rahkosen artikkelissa Sosiaalinen rakenne ja terveys (2017) tuodaan esiin, että yhteiskuntaluokkien aineelliset ja ei-aineelliset voimavarat eroavat usein toisistaan. Nimeä ja esittele kaksi artikkelissa mainittua voimavaraa sekä analysoi, kuinka ne voivat olla yhteydessä yksilöiden eriarvoisiin mahdollisuuksiin käyttää digitaalisia terveystalot.

Digitaalisilla terveyspalveluilla tarkoitetaan tieto- ja viestintäteknologiaan perustuvia välineitä ja palveluja, joita käytetään sairauksien ehkäisyssä, diagnosoinnissa ja hoidossa sekä terveydentilan ja siihen vaikuttavien elämäntapojen hallinnassa.

Arvioinnissa kiinnitetään huomiota asiakokonaisuuksien hahmottamiseen, kurssilla opitun tiedon käyttämiseen ja soveltamiseen, käsitteelliseen täsmällisyyteen ja kykyyn tiivistää olennainen tieto. Arvioinnissa huomioidaan myös tekstin hyvä jäsentely, selkeys ja oikeakielisyys.

Arvosteluperusteet

1. Arvostelukriteeri: Aineellisten ja ei-aineellisten voimavarojen nimeäminen ja esitleminen (tulot, omistus, koulutus, ammattiasema) (0-2 p)

0p: Ei nimetty, eikä esitelty voimavaroja

1p: Nimetty ja esitelty oikein 1 voimavara, TAI nimetty oikein 2 voimavaraa, mutta niiden esittely on niukkaa, sisältää virheitä ja/tai puutteita

2p: Nimetty oikein ja esitelty hyvin 2 voimavaraa

2. Arvostelukriteeri: Analyysi siitä, kuinka nimetyt ja esitellyt aineelliset ja ei-aineelliset voimavarat voivat olla yhteydessä yksilöiden eriarvoisiin mahdollisuuksiin käyttää digitaalisia terveyspalveluja (0-4 p)

0p: Ei analyysiä.

1p: Analysoidaan vain yhden voimavaran yhteyttä yksilöiden eriarvoisiin mahdollisuuksiin käyttää digitaalisia terveyspalveluja. Analyysi on myös melko suppeaa, kevyesti perusteltua ja/tai epäjohdonmukaista. /

2p: Analysoidaan vain yhden voimavaran yhteyttä yksilöiden eriarvoisiin mahdollisuuksiin käyttää digitaalisia terveyspalveluja, mutta analyysi on johdonmukaista ja perusteltu hyvin.

3p: Analysoidaan kahden voimavaran yhteyttä yksilöiden eriarvoisiin mahdollisuuksiin käyttää digitaalisia terveyspalveluja, mutta analyysi on melko suppeaa, kevyesti perusteltua ja/tai epäjohdonmukaista.

4p: Analysoidaan kahden voimavaran yhteyttä yksilöiden eriarvoisiin mahdollisuuksiin käyttää digitaalisia laitteita ja palveluja monipuolisesti ja oivaltavasti. Analyysi on johdonmukaista ja perusteltu hyvin.

3. Arvostelukriteeri: Tekstin jäsentely, selkeys ja oikeakielisyys (0-3 p)

0p: Selkeitä, isoja puutteita

1p: Hyvä

2p: Kiitettävä

3p: Erinomainen

Tehtävä 2.2: Digitaalisen terveyspalvelun kehittäminen (9p)

Tehtävänanto

Esittle jokin digitaalinen terveystalvlu, joka voisi vahentaa eriarvoisuutta. Voit keksiä palvelun kokonaan itse tai esittela jonkin jo olemassa olevan palvelun sellaisenaan tai muokattuna. Kuvaa vastauksessasi palvelu lyhyesti keskittyen niihin seikkoihin, jotka liittyvät eriarvoisuuden vähentämiseen.

Perustele, miksi tama palvelu vähentäisi eriarvoisuutta nojaten kurssin materiaaleihin. Voit käyttäa mitä tahansa kurssin materiaaleista perusteluiden tukena.

Kirjoita vastaus kuvitteelliselle lukijalle, joka ei tunne sosiaalitieteita tai kurssin materiaaleja. Tavoitteena on antaa tälle lukijalle mahdollisimman tiiviisti riittava kuva siitä, miksi juuri keksimasi palvelu voisi vahentaa eriarvoisuutta. Tehtävässä ei tarvitse tietaa digitaalisista terveystalvluista muuta kuin tehtävässä 2.1 annettu määritelmä (ei edes sitä, onko esittelemasi palvelu jo olemassa). Tehtävässä ei arvioida digitaalisten terveystalvluiden tuntemusta eikä sitä, olisiko esittelemasi palvelu mahdollista toteuttaa käytännössä.

Arvioinnissa kiinnitetaan huomiota asiakokonaisuuksien hahmottamiseen, kurssilla opitun tiedon käyttämiseen ja soveltamiseen, käsitteelliseen täsmällisyyteen ja kykyyn tiivistaa olennainen tieto. Arvioinnissa huomioidaan myös tekstin hyvä jäsentely, selkeys ja oikeakielisyys.

Arvosteluperusteet

1. arvostelukriteeri: Oman esimerkin esittely (0-2p)

0p: Oma esimerkki puuttuu kokonaan tai sen kuvaus on epäselvä

1p: Oma esimerkki on kuvattu, mutta kuvaus on epäselvä

2p: Oma esimerkki on kuvattu selvästi

2. arvostelukriteeri: Oman esimerkin perustelu kurssin materiaaleilla (0-4p)

0p: oma perustelu puuttuu kokonaan tai ei liity kurssin materiaaleihin

1p: Oma esimerkki on perusteltu, mutta työkalut hyödyntävät kurssin materiaaleja vain ohuesti tai perustelujen kuvaus on vaikeasti ymmarrettava.

2p: Oma esimerkki on perusteltu hyvin. Hyvissä perusteluissa on selkeästi löydetty jokin perusteleva työkalu(t), käsite tai teoria kurssin materiaaleista, kuvattu tama työkalu ymmärrettävästi ja tiivisti mutta olennaiseen keskittyen, ja selitetty lukijalle miten itse keksitty palvelu liittyy juuri tahan työkaluun/työkaluihin.

3p: Oma esimerkki on perusteltu kiitettävästi. Kiitettavissa perusteluissa tayttvyat hyvän perustelun piirteet, mutta työkaluun/työkalujen kuvaus tai sen yhdistäminen palveluun on tehty erityisen selkeästi ja kurssimateriaaleja hyödyntäen.

4p: Oma esimerkki on perusteltu erinomaisesti. Erinomaisissa perusteluissa tayttvyat hyvän perustelun piirteet, mutta sekä työkaluun/työkalujen kuvaus tai sen yhdistäminen palveluun on tehty erityisen selkeästi ja kurssimateriaaleja hyödyntäen.

3. Arvostelukriteeri: Tekstin jäsentely, selkeys ja oikeakielisyys (0-3 p)

0p: Selkeitä, isoja puutteita

1p: Hyvä

2p: Kiitettava

3p: Erinomainen